

ni to tedaj velik davk, ki si ga sami nakladate? Ali bi ne bilo bolje, kamor bi se tih 48 gold. obrnilo, kakor pa da se tako nepotrebno zapravijo?

B. Po ti tvoji prerajtbi je tobak pri meni res skor veči davk, kakor so pa gosposkine davki, pa brez njega ne morem biti, ložej sem brez kruha, kakor brez tobaka. Če bi človek še tega nedolžnega veselja ne imel, kaj pa imam družega na svetu!

A. Od tega se hočeva drugo pot pogovoriti, mislim, da se tudi o tem motiš. Janez Jazirk.

O učiteljskih zadevah.

Učiteljska hranilnica.

Iz 22. lista „šolsk. prij.“ povzamemo zastran naprave učiteljskih hranilnic (Schullehrer-Sparkasse) sledeči poziv, ki izvira iz blagega serca. Naj bi ne bil glas vpijočega v puščavi!

Učitelji napravite si učiteljsko hranilnico! Pa posamezne moči so slabe, potegnite vkup in z zjedinjenimi močmi lahko pojde: „Zerno do zerna pogača — kamen do kamena palača“.

Pervo zernice je že vsejano — žlahtni sejavec so znani nar bolji prijatel in oče ljudskih učiteljev, čast. gosp. Sim. Rudmaš, c. k. šolski svetovavec na Korškem. Oni so spisali knjigo: „Beiträge aus der allgemeinen Unterrichts- und Erziehungslehre zu dem in den k. k. österreichischen Schulen vorgeschriebenen Methodenbuche“, so jo dali letos pri g. Leonu tiskati na svoje troške in so vès denar, ki se bo za to razprodano knjigo nabral, za to odločili, da bi se ž njim revni učitelji in njihovi sinovi podpirali. Lejte! lep začetek učiteljske hranilnice!

Dalje so g. Rudmaš svoj namen javno razglasili in vse prijatle ljudskih šol in ljube mladine serčno naprosili, da bi jih pri tem svojem početju blagovoljno podpirali. In res! milostlj. knezoškof Adalb. Lidmanský so hitro podarili 20 fl., g. Leon 15 fl., g. Liegl 10 fl. in še več družih gospodov je poslalo vsak po svoji moči. Vsaka trohica se z veselim sercom pri g. Leonu v Celovcu sprejema, in se pri priči v tukajšnjo hranilnico pošilja. Bog daj, da bi istina skoraj narastla, — obresti se bojo obračale na podporo bornih pa pridnih učiteljev!

G. Rudmaš so zraven še tudi obljubili, vsako leto v ta namen kaj v učiteljsko hranilnico plačevati, ako se z božjo pomočjo na noge spravi.

Učitelji po nemških deželah imajo več taci naprav; ali bi ne bilo dobro in modro, če bi si tudi učitelji slovenskih kronovin vsi vkup napravili eno učiteljsko hranilnico?

Še enkrat toraj: ljubeznjive serca in zjedinjene moči so močne, veliko premorejo, — človek sam je posekan hrast.

Postave za to učiteljsko hranilnico bi se lahko osnovale, — samo to je treba, da g. učitelji vsih slovenskih kronovin po časopisih na znanje dajajo, da je jim za to reč v resnici kej mar.

Ozir po svetu.

Tabor v Skutari.

V Skutarsko taborišče, kjer se zmiraj več angležkih vojakov v rudečih suknjah nabera, zahaja vsaki dan dosti Turkov, ki radovedni gledajo rudečosuknježe, katerih svoje žive dni niso vidili. Izperva so se Turčini enmalo bali za svoje žene in so jih za tega voljo spravili preč od kosarn; zdaj pa je ta strah že zlo prešel in prav prijazni so si eden drugemu. Ker pa se po govorjenju med sabo ne razumejo, si pomagajo z znamnji;

vzdignjeni persti jim naznanjajo število tiste reči, ktere želé; če Anglež hoče imeti kakošne pijače: žganja ali kaj družega (in v tem je naj večja barantija), nagne glavo nazaj, in votlo roko nastavi na usta: tako se dobro razumejo. Kramarji imajo vedno dober somenj, zakaj vsak, ki pervokrat na Turško pride, misli, da mora imeti za svojo pipo lulico iz ambre, rumene papuče (pantofeljne), kakšno svilno rutico itd. Posebno židov (judov) je tam veliko; carigradski judje so nasledniki tistih judov, ki so nekdej imeli na Španjskem in Portugalskem na gromadah sožgani biti in so tedaj pobegnili iz teh dežel na Turško; njih narod se še današnji dan lahko spozna na jeziku, ki ga govore in je mešanca semiškega jezika in španjskega. Oni prebivajo v posebnem kotu mesta v tesnih ulicah, in so zaničevani, da je joj! Vse tisto psovanja, ki ga mora na Turškem kristjan od Mahomedanca preterpeti, ga mora tukaj tudi jud od kristjana; če je kristjan na Turškem v vicah, je jud popolnoma v peklju; pa vse to prenašajo potepeljivo.

Turkom dopade, če jim kak Anglež pokaže kakošno smešno podobo od sedanje vojske. Unidan jim je kazal en oficir neko podobo, ki je izrisana v londonskem „Punču“, na kateri je sultan namalan na polomljenem stolu; Anglež in Francoz na videz podpirata stol, da sultan ne pade; če se pa podoba bolj natanko ogleduje, se vidi, da sta le zagrabila sultana in ga v svojih pestéh imata. Niso se je mogli dosto nagledati; pametni Turki so prav dobro zapopadli, kaj pomeni ta podoba, in so si posmehovaje po turški rekli: peki, peki! (to je: dobro, dobro!) Če v sedanji zadregi človek Turke ogleduje, bi mislil, da jim ni nič mar zato, da jim je toliko ptujcov (po njih besedi „psov“) na pomoč prihitelo, — ali „tiha voda je globoka“; tako je menda tudi s tisto zadovoljnostjo, ki jo na videz kažejo pravi Turki. To pa jim posebno ne dopade, da je veliko oficirjev tudi svoje žene sabo pripeljalo; pravijo: gotovo mislijo tukaj ostati, ker so svoje hareme sabo pripeljali“.

Celi dan je somenj tukaj; vse je živo in se raduje prijetnega kraja pod milim nebom, kakoršnega Angleži doma niso vajeni; turški kramarji pa so tudi veseli, ker se jim polne mošnjice ptujcov pridno odperajo.

Novičar iz austrijskih krajev.

Iz Ormuža na Štaj. * 1. dan junija je tukaj šolska mladež (je je na številu 140) vesel praznik slovesno v ta namen obhajala, da bi novo zaročeni presvitli cesar Franc Jožef in mila cesarica Elizabeta dolgo let prav srečno in zdravo vkupej živela in deželane vesoljnega austrijskega cesarstva v božjem miru modro vladala. Že zjutrej ob peti uri zadoni nenadoma grom možnarjev. Ob šestih so prečastiti gospod fajmošter Juri Vouk veliko sv. mašo obhajali, pri kateri so otroci pesem: „Pred tabo, božja visokost“, in k Gradualu „cesarsko pesem“ tako lepo péli, da so od veselega glasa pobožne mladeži solze polile vse pričujoče. Po sv. maši smo šli redovno k mestni hiši po narodno zastavo, ktero smo s cesarsko pesmijo sprejeli, in od ondod med godbo in med gromom možnarjev veseli šli na odmenjeni kraj. K temu prazničnemu radovanju naše šolske mladosti so posebno naš miloserčni c. k. notár gosp. Franc Vodopivec s svojo dobrotljivo gospó in častiti mestni predstojnik gosp. Matjaš Zajnkovič naj več pripomogli. Vsih družih dobrotnikov zavoljo pomanjkanja prostora tukaj omeniti ne moremo. Vse skupej pa očitno zahvalimo, da so iz ljubavi do cesarskega prestola in šolske mladosti napravili to hvale vredno slovesnost. Bila je opoldne gostija na Libanji v dvorani gosp. Matjaša Zidariča, marljivega prijatla šolske mladosti in verlega rodoljuba. — Popoldne

so nas c. k. okrožni komisar gosp. Štefan Klančič, naš dobrotljivi predstojnik tukajšne c. k. okrajne sodnije gosp. Bogomir Šmid, in mnogi drugi gospodje častniki in mestljani ormuški s preprijaznim obiskanjem močno razveselili. Vsih napitnic in veselic, ktere smo vzeli iz slovenske „Gerlice“, „Drobtinc“, Ahacelnove zbirke itd. in jih popevali prav zidane volje, nam tukej popisati ni mogoče. Samo od gibanc tukej še pristavimo, da so vsim prav dobro teknile.

Od Svetinj poleg Lutomera. Imel sem priložnost v kratkem precej sveta okrožiti, in povsod z veseljem zapaziti, kako lepo polja s svojimi nadepolnimi setvami stojijo. Okol Maribora, Špilfelda, Mureka, Radgone, Lutomera in Ormuža. Ako Bog dá, mora nehotoma dragina zernja se ponižati v veselje milijonov in milijonov ljudi. Toliko žalostnije pa je v vinogradih, posebno tam, kjer je prešešno leto toča tak hudo gospodarila. Cene domačega vina nikdo ne vé, ker noben za-nj ne bara; k temu so se še judje vrinili in s svojim ogerskim vinom najete kleti v Radgoni napolnili. — Jabelčnice se dobí polojak za 10 fl. sreb. Sadja bo le malo, nekaj sliv in hrušk, ker so gosence veliko poškodovale. Jančar.

Iz Ljubljane. Žalostno novico, ki nam je nenedoma došla iz Gradca, imamo danes naznaniti bravcem „Novic“. Prijatlom domačega slovstva dobroznane Josipine Turnogradske — ni več! Umerla je 1. dan tega mesca v Gradcu, kamor se je iz rojstnega grada (Turna) lani, ko se je z gosp. dr. Toman-om omožila, z ljubljeno svojo materjo, ki se ni mogla od nje ločiti, in dvema bratoma preselila. Zares

Minljivost sladkih zvez na svet' oznanil:
Kak kratko je veselih dni število!

K neki potuhnjeni vročnici so pritisnile ošpice, in mlada gospá, še le 20 let stara in obdarovana s toliko izverstnimi lastnostmi uma in serca, mogla je prezgodaj zapustiti vse, kar ji je ljubo bilo na tem svetu. Nepopisljiva je žalost, ki topí serca vsih njenih, — al tudi Slaveni vsi, kterim je znano bilo iskreno domoljubje njeno, in ki so se radovali nad mičnimi povestnicami, ki jih je v domačem jeziku spisovala nadepolna pisateljca naša, bojo serčno milovali veliko zgubo. — Lahka ji zemljica bila! — Včeraj popoldne so svetli nadvojvoda Joan s svojo rodovino prišli v Ljubljano, kjer se čez noč ostali; danes grejo ogledovaje dela na železnici v Terst.

Novičar iz mnogih krajev.

Iz Berna pišejo ondašnje novice, da sta bila presvitli cesar in cesarica z neizrečenim veseljem sprejeta. Po dohodu v Berno so se jima poklonili višji vojaški, duhovni in civilni oblastniki, kakor tudi predstojniki mest in kmečkih srenj; župan iz Dijedica je Njih veličastvo nagovoril v slavjanskem jeziku in cesar so mu odgovorili tudi v tem jeziku, rekoč, da jih serčno veseli viditi predstojnike srenj, ki so jim vedno verno vdane bile, in da so prepričani, da kakor oni, bojo tudi potomci njih vsigdar tako ostali. — C. k. ministerstvo je brezcolno vvožnjo pšenice, reži, koruze in ovsa na Laško do konca t. m. podaljšalo. — Orožje in strelivo se ne smé iz našega cesarstva ne na Rusovsko ne na Turško voziti. — Dunajska banka je naznanila, da mesca maja je znesla nje gotovina v srebru 44 milionov in 490.294 fl., banknotov pa je bilo med ljudstvom za 280 milionov 978.441 fl.; potem takem se je gotovina v srebru zmanjšala za 82.322 fl., banknoti pa so se pomnožili za 14 mil. 689.981 fl. — Kakor se iz laških in ogerskih časnikov zvé, se razpis nove rekrutirenge ni prav razumel v tem, kakor da bi se ne smel namestnik za

rekruta postaviti; namestnika namesto sebe dati, je dovoljeno, kakor popred, le z dnarjem se odkupiti ni tabart pripušeno, da se število potrebnih vojakov po tem ne zmanjša; kar se pa s tem ne zgodi, ako se namestnik namest sebe dá. To razjasnjenje bo gotovo potolažilo stariše, ki so prestrašeni bili slišati, da nikakor ni mogoče sina oprostiti vojaščine. — Za cigane na Ogorskem je nek postava dana, da se morajo useliti na stanovitnih staniših in se poprijeti kmetijstva. — Iz rusovsko-turške vojske se je zvedilo, da so se Rusi po zgubi veliko vojakov in pokončanem predzidju Silistre vmaknili od te terdnjave za toliko nazaj, da jih turške kugle zadeti ne morejo; z naskokom to terdnjavo vzeti, ne bojo več poskusili, ampak z redovno obsedo. — Pri Karakalu je Skenderbeg (grof Ilinski) 30. maja napadel Ruse in vnela se je precej huda bitva, pri kateri je 400 Rusov, 150 pa Turkov padlo, ranjenih je Rusov 18, Turkov pa 150 bilo. — V Moldavo pride še veliko Rusov, tako, da bo število rusovske armade na obéh bregovih Donave zneslo 250.000 vojakov. — 27. maja je bil na Poljskem nov ojster ukaz oklican, po katerem nobeden ne smé nobenega orožja imeti, še lovci za lov ne. — Admiral Lyon je razdjal na Abhasiskem in Čerkeskem primorju vse rusovske terdnjave, ktere so potem Abhasji in Čerkesi v posest vzeli. — Turki so po odhodu Rusov posedli celo malo Valahijo noter do reke Alute. — V terdnjavo Sofijo pride 10.000 Turkov; pri Belgradčiku se bo vstavil oddelek turške armade, ako bi kadaj treba bilo, jo v Serbijo poslati. — Te dni je bilo med serbsko armado tistih 10.000 pušk razdeljenih, ki jih je Jafrem Nenadovič leta 1848 iz rusovskih fabrik v Karagujevac pripeljal; stare puške pa je prejela narodna straža, ki je dosihmal še brez orožja bila. — Kneza Moldave in Valahije bivata zdej v Badenskih topličah blizo Dunaja. — Od Gustav-sverna še ni nič znanega. — Pirej so obsedli francozki in angleški vojaki. — Tudi angleški poročnik lord Redcliffe je iz Carigrada domú poklican; njegov naslednik še ni znan; vsa oblast je tedaj zdaj izročena francozkemu maršalu St. Arnaud-u, ki je bil unidan enoglasno za višjega poveljnika zedinjenih armad na Turškem izvoljen. — 2. dan t. m. je šlo poslednje pismo austrianske vlade iz Dunaja v Petrograd do cara Nikolaja, v katerem ona zadnjikrat terja, naj rusovska armada zapusti Moldavo in Valahijo in vse turške dežele; ravno tako pismo je šlo nek tudi iz Berolina od pruske vlade do cara rusovskega.

Oglašeno djelo:

„Liek za ženu objestnu“
od J. M. Špor-a

neizdaje se putem predplate — kao što bi to u „Novicah“ kazano — jer je put otaj nevriedniem nastojanjem, i — da pravedni budemo — upravo bezobrazniem postupanjem njekojieh našieh hrvatskieh pisac previše ozloglašen. Štono se tiem obznanjuje.

Stan kursa na Dunaji 3. junia 1854.

Obligacije	5 %	86 ³ / ₈ fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	87 ³ / ₄ fl.
državnega	4 ¹ / ₂ %	75 ⁷ / ₈ „	Windišgrac. „ „ 20 „	29 ¹ / ₄ „
dolga	4 „	69 „	Waldstein. „ „ 20 „	29 ³ / ₄ „
	3 „	56 „	Keglevičeve „ „ 10 „	10 ¹ / ₈ „
	2 ¹ / ₂ „	43 „	Cesarski cekini.	6 fl. 18
Oblig. 5% od leta 1851 B	106	„	Napoleondor (20 frankov)	10 fl. 40
Oblig. zemljiš. odkupa 5%	83 ¹ / ₂ „	„	Suverendor	18 fl. 20
Zajemi od leta 1834	227	„	Pruski Fridrihsdor	11 fl. 20
„ „ 1839	122	„	Nadavk (agio) srebra:	
„ „ 1854	91 ¹ / ₈ „	„	na 100 fl.	34 ³ / ₄ fl.

Loterijne srečke:

na Dunaju } 3. junia 1854: 63. 28. 69. 53. 71.
v Gradcu } 17. 64. 27. 14. 37.
Prihodnje srečkanje bo na Dunaju in v Gradcu 14. junia 1854.